

„Angaaende det Kreditforeningernes Fællesudvalg tilstillede Forslag til Lov om Hjælp mod den ved Kronestigningen forvoldte økonomiske Krise udtaler et Mindretal, at den foreslaaede Gældsordning ikke skønnes at ville komme til at berøre Kreditforeningernes Interesser.

Derudover skal man — uden at komme ind paa Forslagets tekniske Enkeltheder — fremsætte følgende almindelige Bemærkninger:

Imod den foreslaaede Ordning af kriseramte Landbrugeres Gældsforhold findes intet at erindre, for saa vidt angaar frivillig Akkord og Tvangsakkord for den løse Gæld. Hvorvidt det er forsvarligt og tilraadeligt tillige at inddrage Pantegælden under Ordningen paa den Maade, som det er foreslaaet i §§ 38—42, er et Spørgsmaal, som formentlig maa besvares ikke alene ud fra principielle Overvejelser om Panterettens Ukrænkelighed, men tillige og navnlig ud fra en Bedømmelse af Krisens Alvor. Et Indgreb i Panthaverens Retsstilling er et Brud paa al hidtidig Akkordlovgivning og derfor et ekstraordinært Skridt, som kun kan motiveres med ganske ekstraordinære Forhold. Et almindeligt Prisfald og en naturlig Landbrugskrise som den, vi oplevede i 80-erne og 90-erne, er ikke tilstrækkelig Motivering herfor. Men den nuværende Krise er for en meget væsentlig Del et Valutafænomen og har for saa vidt mere Lighed med Landbrugskrisen i 20-erne. Og ligesom ved Lov af 5. Januar 1813 ogsaa Pantegælden blev gjort til Genstand for en Regulering, vil man kunne anbefale en Gældsordning, som tillige omfatter Prioriteterne, forudsat at den herskende Krise maa anses for saa omfattende og saa dybtgaaende, at ekstraordinære Forholdsregler synes paakrævede.

En Akkordordning for Landbruget kan heller neppe antages at blive effektiv, uden at Panterettighederne berøres, idet en kriseramt Landbrugers Ejendom som Regel vil være overprioriteret. Der vil ganske vist paa dette Omraade kunne naas en Del ad Frivillighedens Vej, saafremt der stilles Midler til Raadighed til Gennemførelse af Akkorder.“

De fremsatte Forslag om Oprettelse af en Krisehypothekfond og en Laanekasse synes at have haft de sønderjydske Love om en Hypotheklaanefond og en Laanekasse for Sønderjylland til Forbillede. Man kan imidlertid ikke paaberaabe sig disse Love som en Motivering for de her foreslaaede Foranstaltninger, idet de nævnte Institutioner ikke saa meget skylder Krisen som den i de sønderjydske Landsdele herskende Kapitalknaphed deres Tilblivelse.

Imod Krisehypotekfondens Organisation kunde der gøres forskellige Indvendinger. Man finder dog ikke Anledning til at fremsætte disse Indvendinger, idet man mener at maatte fraraade Oprettelsen af denne Fond. En Landejendom indenfor den gamle Del af Landet vil som Regel have et fast Laan paa II. Prioritet eller uden større Vanskelighed kunne skaffe sig et saadant Laan. Der vil derfor neppe ligge nogen større Krisehjælp heri; Vanskelighederne melder sig først ved Ordningen af den sidste Ende af Prioritetsgælden, og man maa derfor anbefale, at alle Kræfter sættes ind paa en Ordning af denne Del af Gælden, og at de Midler, som tænkes stillet til Raadighed for Krisehypotekfonden, eller en væsentlig Del af disse Midler overføres til Laanekassen. En Laanekasse med en Kapital af 25—30 Mill. Kr. vil være en effektiv Krisehjælp for Landbruget og formentlig tilstrækkelig til en Gældsordning for de kriseramte Landbrugere, som kan hjælpes og fortjener at hjælpes.

C. Et andet Mindretal (Direktør Zahle) anbefalede Lovforslaget.

D. Endvidere vedtoges enstemmigt:

„Fællesudvalget har den Opfattelse, at en paa Grundlag af retsligt udmeldt sagkyndigt Skøn truffen Domsafgørelse for, hvor langt den Panthaver, der overtager Pantet, faktisk dækkes ud over sit Bud, vilde have sin Berettigelse som et permanent Led i dansk Retsorden, jfr. hermed Dom i Ugeskrift for Retsvæsen 1927 pag. 131.“

København, den 12. Maj 1927.

Allerærbødigst

Erik Krag.

Carl Herforth.